

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

OKM ajankohtaiset

Syksy 2024

Aluehallintovirastojen tilaisuudet

Agenda tänään

Yleiskuvaa siitä, missä kunnissa mennään:

- Soveltavan liikunnan tilanne kunnissa 2023
- TEAviisari 2024 – tuloksia
- Osallistujakuntien lyhyet kuulumiset (lounaan jälkeen)

Valtioneuvostotason ajankohtaiset

- Aluehallintouudistus
- Kuntien liikuntatoimen työsuunnitelma 2024-2027

Soveltavan liikunnan tilanne kunnissa 2023

- Seitsemäs soveltavan liikunnan kuntakysely: toteutettiin Manner-Suomen kunnille keväällä 2024, julkaistiin elokuussa.
- Noin puolet kunnista vastasivat (51 %). Vastaajakunnat kattavat noin 80 prosenttia väestöstä.
- Selvitettiin soveltavan liikunnan järjestelytapoja ja resursseja, palvelujen tarjontaa ja esteettömyyden edistämistä.

Tuloksia, (N=51 % kunnista)

(1)

- Kunnat käyttivät soveltavaan liikuntaan rahaa (brutto) keskimäärin noin 1,8 € / as. Aiempiin vuosiin verraten bruttomenot ovat laskeneet.
- Myös soveltavan liikunnan ryhmien määrä on laskenut: kuntien keskiarvo oli nyt 9,6 ryhmää / 10 000 as. kohden.
- Valtaosa ryhmien osallistujista oli ikääntyneitä ja naisia.
 - Ikääntyneet ka 74 % ja naiset ka 70 %.
- Muiden tahojen liikuntaryhmien määrä on myös vähentynyt: keskimäärin 21,6 ryhmää 10 000 asukasta kohden.
 - Vähennemistä selittää osin sote-sektorin hallinnolliset muutokset: hyvinvointialueilla ryhmien määrä oli pienempi kuin aiemmin kuntien sote-sektorien määrä.

Tuloksia, (N=51 % kunnista)

(2)

- Alennuskorttien yleisyys oli samalla tasolla kuin vuonna 2019.
 - 41 % kunnissa on käytössä alennuskortti ja
 - 18 % kunnissa on jokin muu vastaava järjestely.
 - korttien nimikkeistö, kriteeristö ja myöntökäytännöt ovat edelleen hyvin moninaisia.
- Esteettömyyskartoitusten tilanne pääpiirteittäin sama kuin 2019
 - säännöllisesti kartoituksia: 13 % kunnista (54 % kyseessä ei säännöllisestä toiminta)
- Vastanneista kunnista 54 % arvioi, että soveltavan liikunnan tarjonta on viimeisen viiden vuoden aikana parantunut jonkin verran tai merkittävästi, ja hieman yli kolmannes (37 %) katsoi, että tilanne oli pysynyt ennallaan.

Poimintoja keskeisistä kansallisista tuloksista

Liikunnan edistäminen kunnissa – TEA2024

Tietojen kattavuus

Liikunta

2010: 268 (79 %) kuntaa

2012: 230 (68 %) kuntaa

2014: 249 (78 %) kuntaa

2016: 271 (91 %) kuntaa

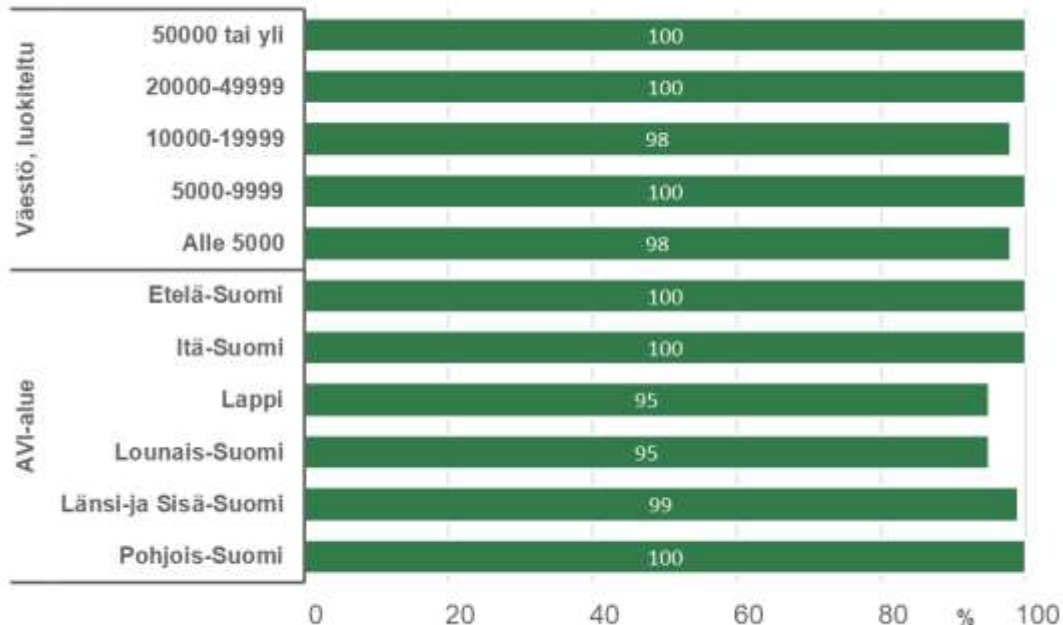
2018: 282 (96 %) kuntaa

2020: 286 (97%) kuntaa

2022: 289 (99%) kuntaa

2024: 289 (99%) kuntaa

Vuonna 2024 vastanneet kunnat
kattavat 99,5 % koko maan
asukasluvusta.

Vastanneista kunnista 67 % käsitteli tiedonkeruulomaketta liikunnan edistämisestä
vastaavassa työryhmässä tai toimialan johtoryhmässä

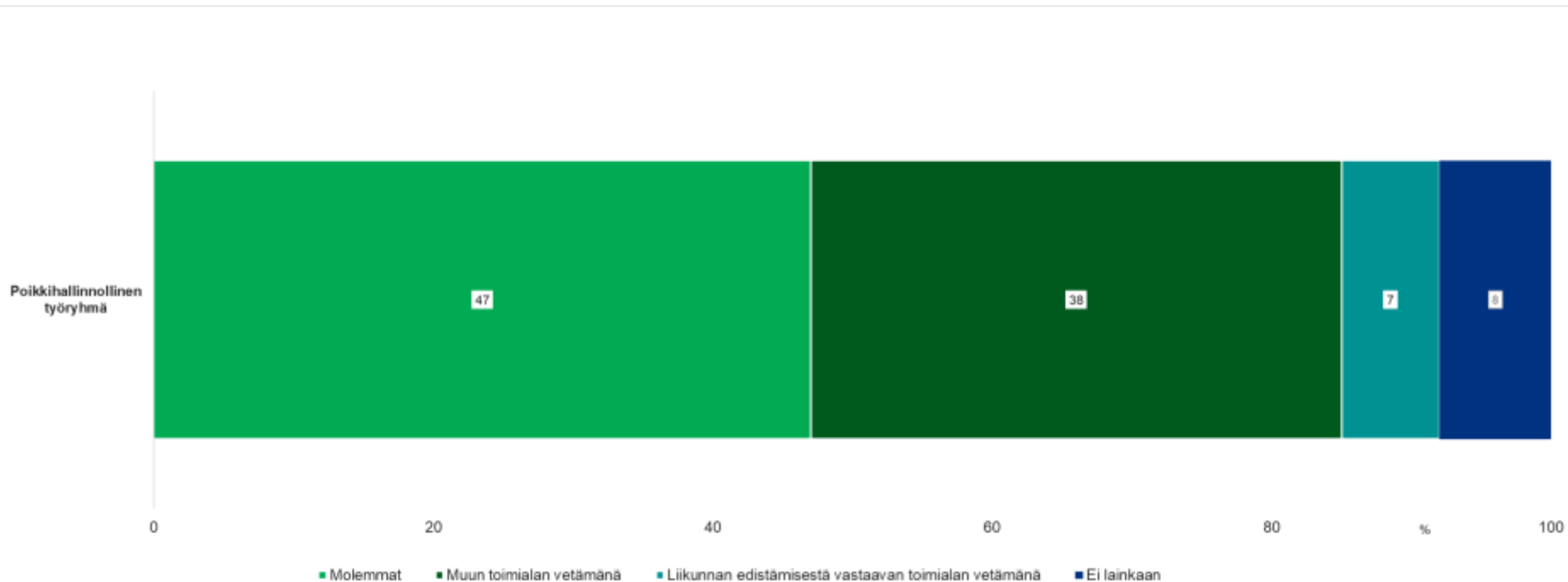

Poikkihallinnollinen työryhmä, jossa liikuntaa käsitellään, 2024

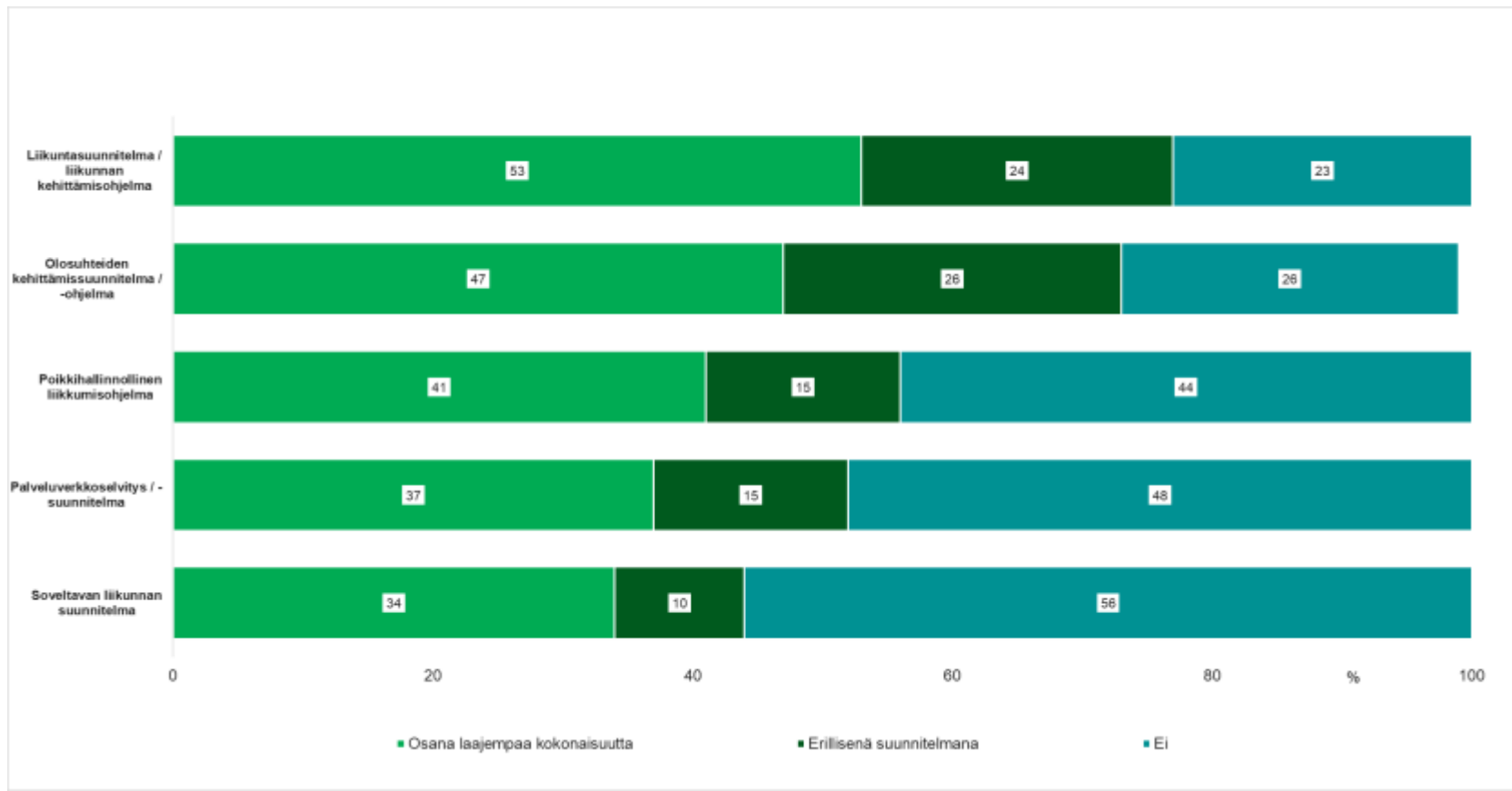
HYTE-kerroin

92 % vuonna 2024

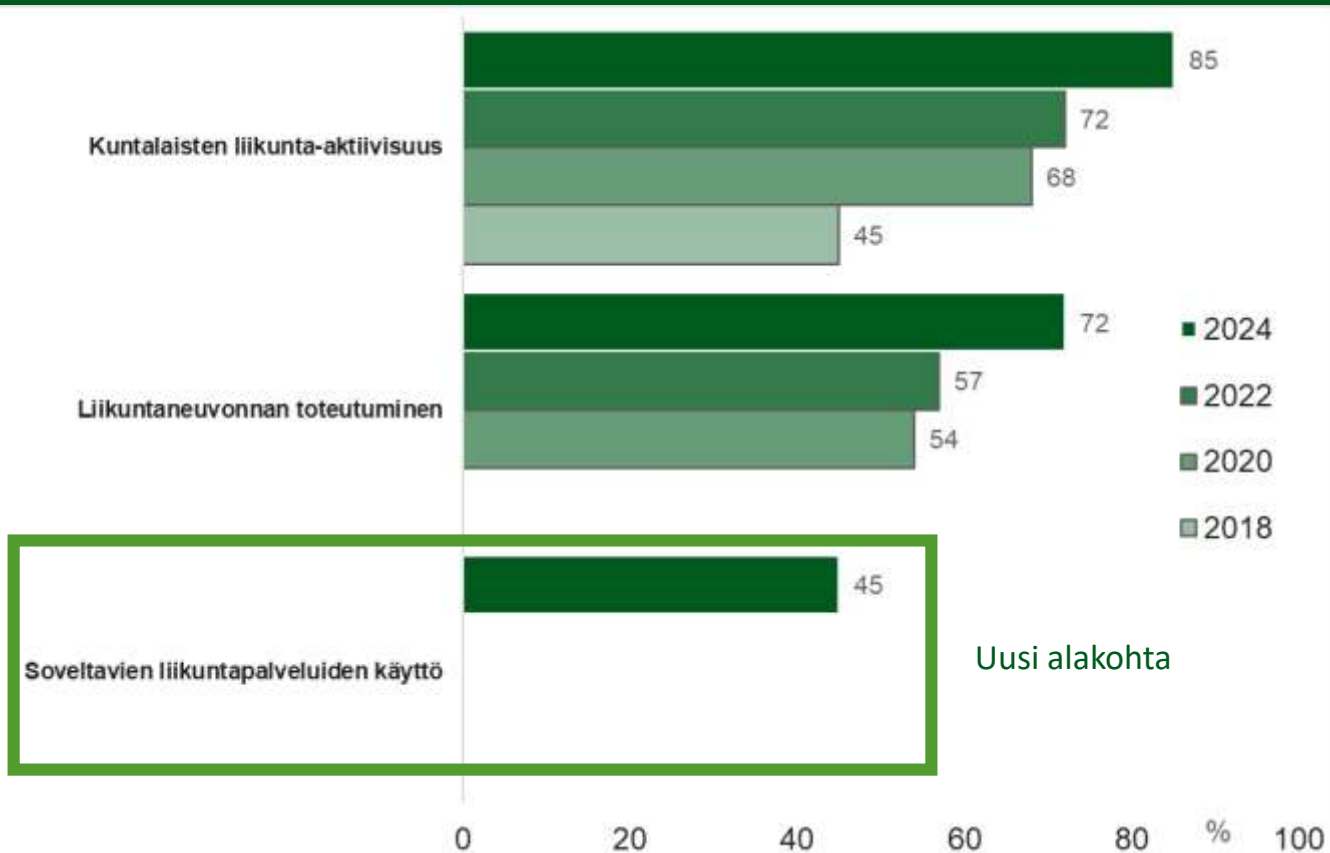
83 % vuonna 2022

Voimassa olevat suunnitelmat ja ohjelmat, 2024

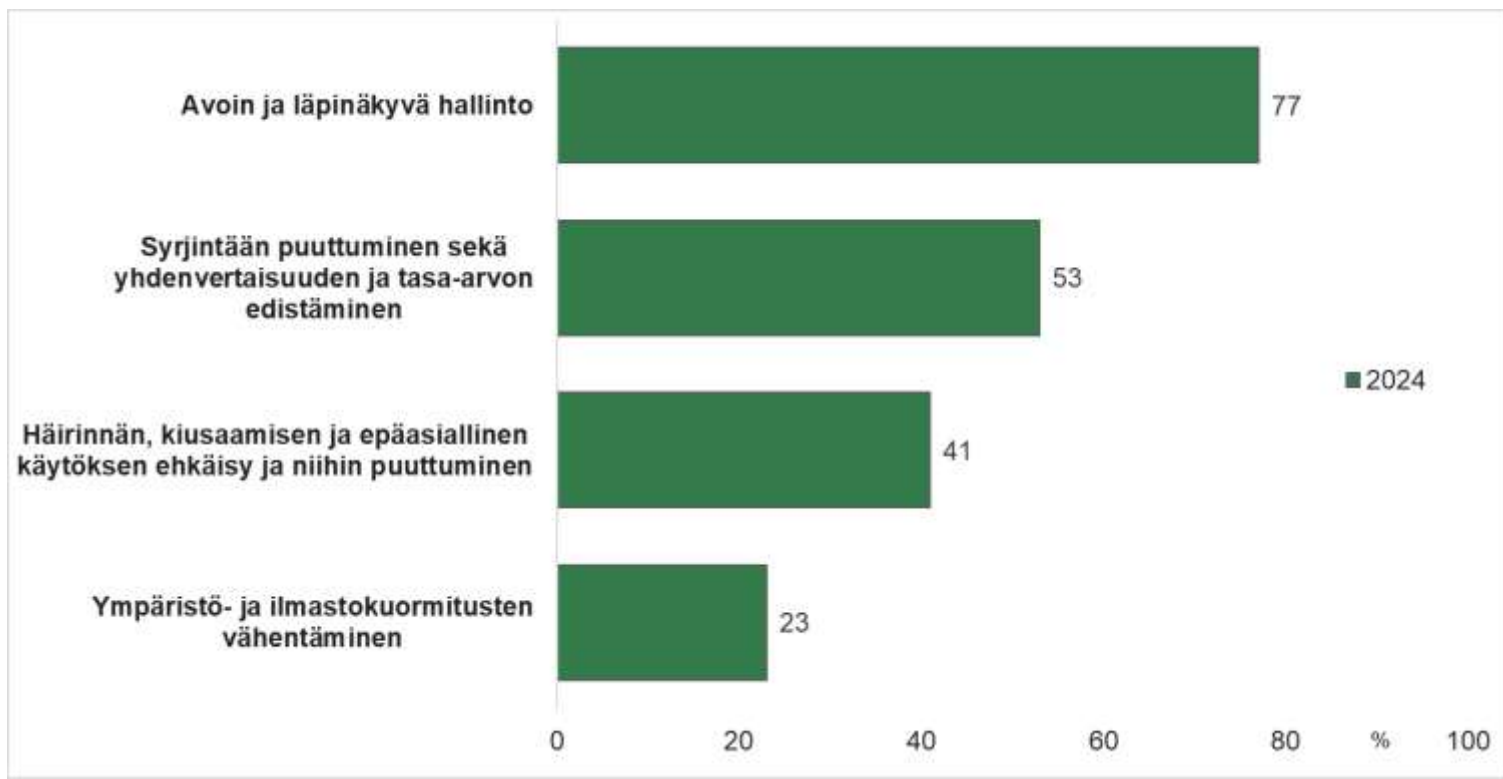

Kuvaus hyvinvointi-
kertomuksessa tai
vastaavassa, 2018-
2024

Vastuullisuusskriteerit yhdistysten liikunta-avustuksissa, 2024

Uusi kysymys

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Valtion aluehallinnon uudistus: Hallituksen esitys

Uudistus kattaa

4600 työntekijää

23 virastoa

9 hallinnonalan tehtäviä

330 milj. e virastojen
nettomäärärahoja
vuonna 2024

Lähtökohtana hallitusohjelma

Uusi valtakunnallinen virasto (1)

- Lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävät uuden valtakunnallisen lupa- ja valvontaviraston alaisuuteen.
- Edetään kohti yhden luukun mallia, jossa asiointi ja lupien haku tapahtuu keskitetysti ja digitaalisesti yhden lupaprosessin kautta.

Elinvoimakeskukset (10)

- Lähtökohtana monialainen valtion aluehallinto nykyistä vahvemmillemme alueille elinvoimakeskuksiin.
- Elinvoimakeskukset ja niiden alueet muodostetaan nykyisten täyden palvelun ELY-keskusten pohjalta.

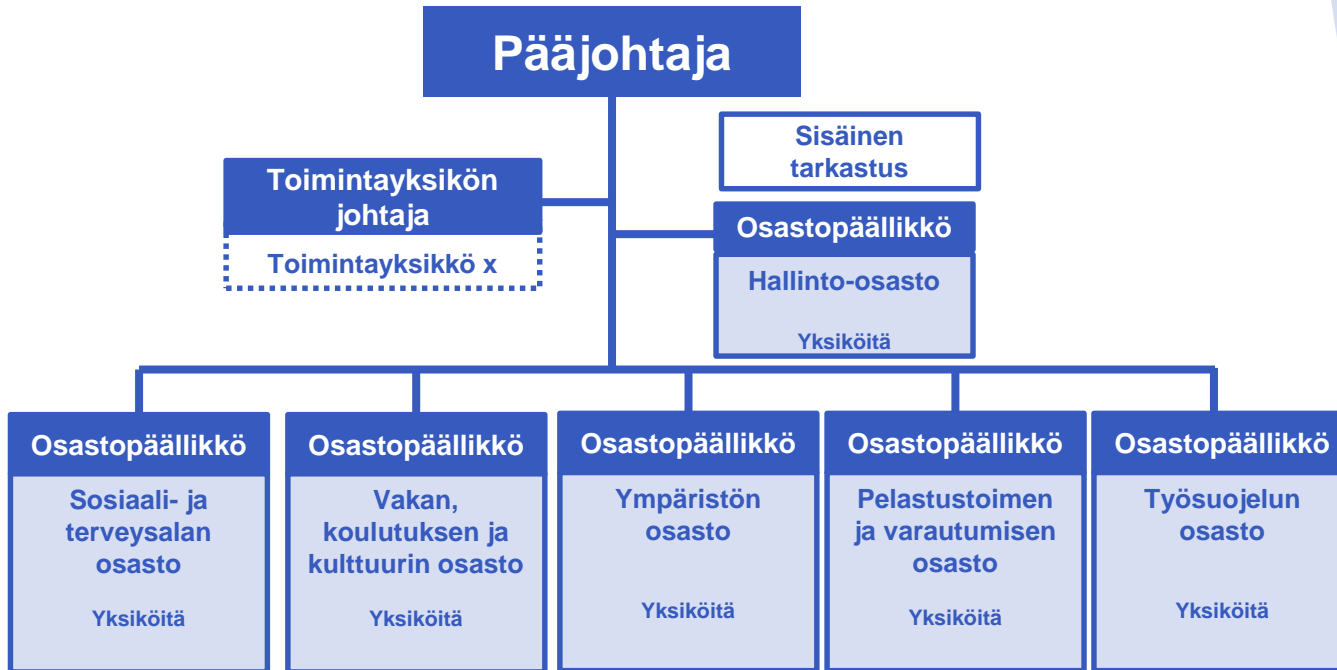
Lupa- ja valvontatehtävät

- Vahvistetaan yhdenmukaista lupa- ja valvontakäytäntöä alueesta riippumatta ja sujuvoitetaan lupaprosesseja.
- Kehittämisen pääperiaatteena on moninaisuus.

Turvataan

- Kielelliset oikeudet.
- Varautumisvastuiden toteutuminen.
- Yhteistyö alueellisten viranomaisten kanssa sekä alueellinen läsnäolo ja toimipisteverkosto.
- Valvonta- ja lupakäytäntöjen yhdenvertaisuus.

Lupa- ja valvontaviraston organisaatio

*4§ 2. mom. 2) varhaiskasvatuk-
sen, koulutuksen ja kulttuurin
toimialaosasto, joka hoitaa 3 §:n
1 momentin 2 kohdassa
tarkoitettuja tehtäviä*

Virasto aloittaa 1.1.2026

Lupa- ja valvontavirasto (LVV)

- **Monialaisuus**

- Lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävät kootaan uuteen monialaiseen virastoon.

- **Toimivalta:**

- Virastolla on valtakunnallinen toimivalta. Alueellinen läsnäolo ja toimintakyky turvataan.

- **Toimialat, kielelliset oikeudet ja varautuminen**

- Virastolla on viisi toimialaa: sosiaali- ja terveys, varhaiskasvatus, koulutus ja kulttuuri (VKK), ympäristö, työsuojelu sekä pelastustoimi- ja varautuminen.
- Uudistuksessa varmistetaan kielelliset oikeudet.
- Erityistä huomiota kiinnitetään varautumisvastuisiin ja yhteistoimintaan alueellisten viranomaisten kanssa.

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Kuntien liikuntatoimen kehittäminen tällä hallituskaudella

Yhteistyössä OKM, AVIT ja Suomen Kuntaliitto

Hyppy

Kuntien liikuntatoimen kehittämisen työsuunnitelma

vuosille 2024-2027

[viranomaisen työn tueksi]

Kuntien liikuntatoimen informaatio-ohjaus

- Tälle hallituskaudelle luotu työsuunnitelma (viranomaiskäyttöön) eli vuosittaiset painopisteet / teemat, joihin keskitytään.
- Ei poissulje kuitenkaan muitakaan asioita. Painopiste = keskitetään ohjausta, yhteistyötä, osaamista, resursointia.
- Yhteistyössä OKM, aluehallintovirastot, Kuntaliitto.
- Erityisenä tavoitteena tukea pienten ja keskisuurten kuntien työtä.
- Ohjauksen työkalut ja menetelmät vaihtelevat. Myös toiveita kuullaan.

Työsuunnitelma 2024-2027

- 2024 Liikunnan rahoitus julkisen talouden heikkenevässä tilanteessa
 - 2025 Poikkihallinnollinen toiminta liikkumisen edistämiseksi ja kuntien välinen yhteistyö
 - 2026 Olosuhteet ja arkiliikkumisen kehittäminen
 - 2027 "Alastulo" - analyysia, tulevaisuuspohdintaa
- Seuraavilla dioilla työsuunnitelmavuosista 2025-2027 tarkempaa kuvausta.

2025 Poikkihallinnollinen toiminta liikkumisen edistämiseksi ja kuntien välinen yhteistyö (1)

1. Liikunta-
toimen rooli
poikkihallin-
nollisuudessa

2. Kuntien
välinen yhteistyö

3. Liikkumis-
ohjelmien
kehittäminen

BONUS: Uuden valtuustokauden tuomat muutokset liikunnan näkökulmasta

2025 Poikkihallinnollinen toiminta liikkumisen edistämiseksi ja kuntien välinen yhteistyö

(2)

- Eri kohderyhmien liikkeen lisääminen poikkihallinnollisuuden keinoin.
- Kunnan ja hyvinvointialueen yhteistyö: yhdyspintatyön tukeminen.
- Liikuntalain monialaisuuden "uudelleen brändääminen".
- Liikkumishjelmat eri / kaiken kokoisten kuntien työkaluksi.

2026 Olosuhteet ja arkiliikkumisen kehittäminen (1)

1. Liikunta-
paikat 2.0

2.
Luonnon
virkistys-
käyttö-
strategia

3. Arki-
liikunnan
edistämi-
nen

2026 Olosuhteet ja arkiliikkumisen kehittäminen (2)

- Kestävän kehityksen mukainen rakentaminen.
- Liikkumiseen kannustavat olosuhteet osaksi kuntalaisten arjessa käyttämiä palveluita.
- Arkiliikunnan edistäminen kunnissa.
- Luonnon virkistyskäyttöstrategian toimenpiteet.

+ BONUS: Lupa- ja valvontavirasto aloittaa 1.1.2026

+ BONUS: Valtakunnallinen tilaisuus

2027 "Alastulo" - analyysia, tulevaisuuspohdintaa

- Eduskuntavaalit, hallituskausi vaihtuu
- Kuntien liikuntatoimi 2027 analyysi ja/tai tulevaisuuskuva tms. julkaisu?
- Mitkä asiat meitä haastavat nykyistä enemmän?
 - Väestörakenteen muutokset
 - Polarisaatio ja sen eri ilmentymät
 - Kuntien elinvoimaisuus / kuntien palvelut / kuntien määrä
 - Ilmastonmuutos – luonnon kantokyky
 - Tekoäly, digitaalisuus
 - Liikkumattomuus, ylipaino....

Palaute

1. Millä tavalla haluaisit työsuunnitelman aiheita käsiteltävän (työskentelytavat, mallit, koulutukset, verkosto, materiaalipankki yms.)
2. Mitä lisättävää tai täydennettävää sinulla olisi suunnitelmaan?

Syksy 2024

Työsuunnitelman mukainen teema:
Liikunnan rahoitus julkisen talouden
heikkenevässä tilanteessa

2024 Liikunnan rahoitus julkisen talouden heikkenevässä tilanteessa

1. Kuntien liikuntatoimen rahoitus

- Kunnan liikunnan kokonaisrahoituksen kuvaaminen
- Liikuntatoimen hyödynnettävissä olevien rahoitusten kuvaaminen
- Valtionavustusten vähenemisen vaikutukset kuntiin

Liikuntatoimen hyödynnettävissä oleva rahoitus / 1

1. Valtionosuus (VOS) liikuntatoiminnan käyttökustannuksiin
 - Kunnan asukasmäärään ja valtion talousarviossa määriteltyyn asukaskohtaiseen yksikköhintaan (12e) perustuen
 - Laskennallinen; VOS kattaa kuntakohtaisesta euromäärästä 29,7 %
 - Perustuu lakiin opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta (1705/2009)
 - Kunta ei voi toimillaan vaikuttaa
2. HYTE-kerroin eli hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa; kannustin
 - Kunnan rahoituksen valtionosuuden suuruus määräytyy osaksi kunnan tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan
 - Kunnan aktiivinen toiminta vaikuttaa

Liikuntatoimen hyödynnettävissä oleva rahoitus / 2

3. Harkinnanvaraiset avustukset - OKM

- OKM tai aluehallintovirastot jakavat
- Myönnetään paikallisen liikuntatoiminnan kehittämiseen ja muihin liikuntaa edistäviin hankkeisiin
 - Hyvinvointia ja terveyttä edistävät liikunnan hankkeet
 - Harrastamisen Suomen malli
- Myönnetään liikuntapaikkarakentamiseen
- Tällä hallituskaudella Suomi liikkeelle-ohjelman rahoituksesta hakuja myös kunnille

Liikuntatoimen hyödynnettävissä oleva rahoitus / 3

4. Erilaiset avustukset – muut hallinnonalat

- Kävelyn ja pyöräilyn edistäminen / Traficom (LVM)
- Luonnon virkistyskäyttö, luontokohteet (YM), maaseudun kehittäminen (MMM)
 - Hakeminen ja hakijakriteerit vaihtelevat
 - Leader-rahoitus
- Erasmus+ (OPH)
- ESR-rahoitus (ELY)

Valtionavustusten vähenemisten vaikutukset kunnan liikuntatoimintaan?

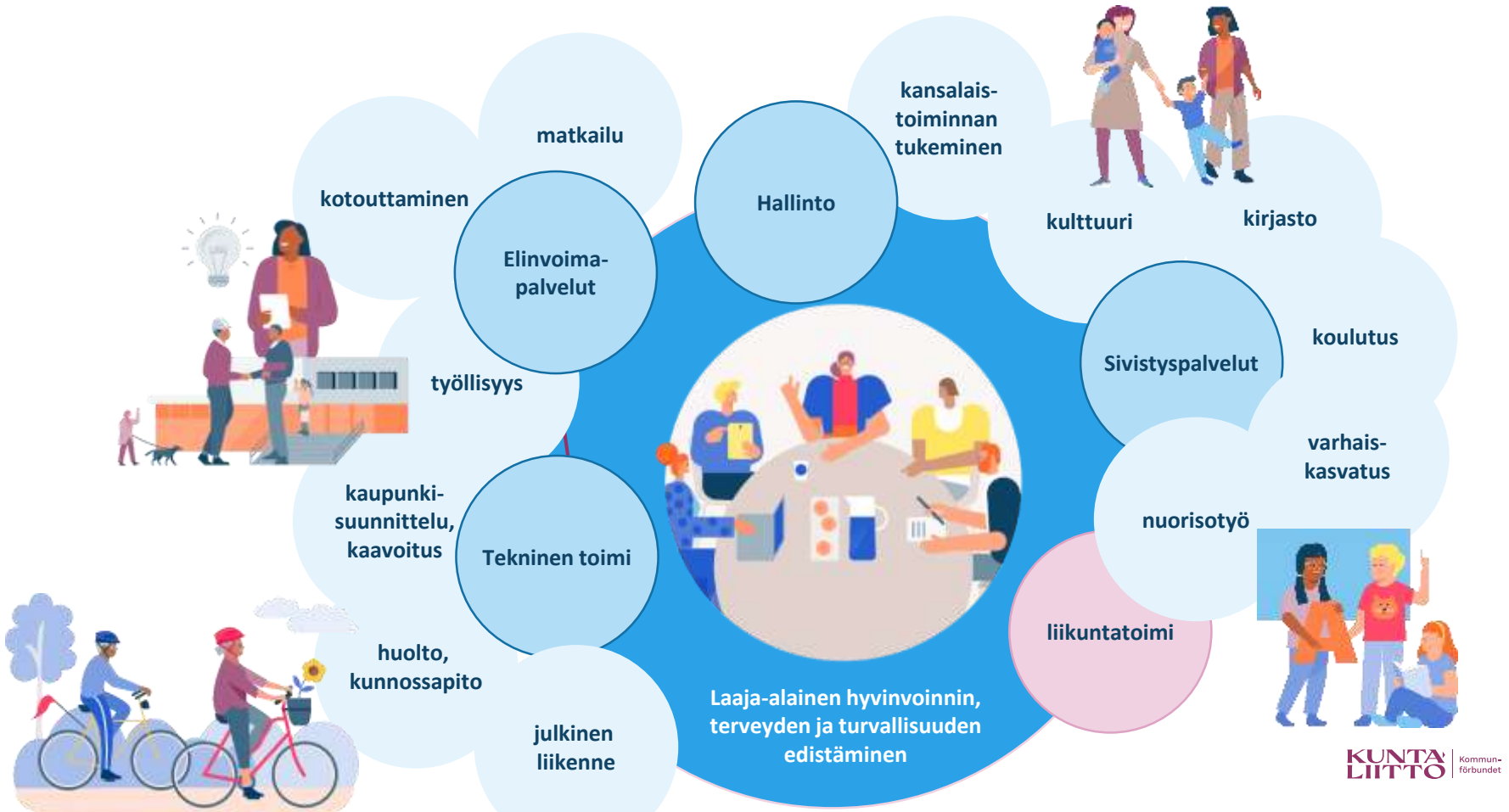
- Kuntien liikuntatoimi rahoitetaan pääsääntöisesti kunnan omalla rahalla (verotuotot, palvelumaksut). Liikuntapalvelut toimivat.
 - ”Kunnat tämän suurelta osin kustantavat”.
- Mitä lisäarvoa tai lisää valtionavustukset tuovat kuntaan? Mitä jää tekemättä, ellei avustuksia ole haettavissa?
- Vaikutukset liikuntapaikkarakentamiseen
 - Liikuntapaikkarakentamisessa otetaan jatkossa huomioon entistä paremmin mm. kestävä kehitys, laajat käyttäjäryhmät, toteutettavien kohteiden pitkä elinkaari ja muunneltavuus sekä eri toimijoiden yhteisrahoituksella toteutettavat hankkeet.

Liikuntatoiminnan kokonaisrahoitus

Kunnan liikuntatoiminta on laajempi käsite kuin liikuntatoimi

- Eri toimialojen liikuntaa, liikkumista ja fyysistä aktiivisuutta edistävä toiminta
- Tehdään kunnan poikkihallinnollinen työ ja toiminta näkyväksi
- Kaikki kunnan liikkumista ja liikuntaa edistävät toimijat ja niiden tuoma resurssi = elinvoimaisuus

Liikunnan, ulkoilun ja luonnon virkistyskäytön edistämisen yhteistyö kunnassa

Liikunnan järjestämistä koskeva sääntely kunnassa

Keskeinen lainsäädäntö:

- Perustuslaki (731/1999)
- Kuntalaki (410/2015)
- **Liikuntalaki (390/2015)**
- Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annettu laki (612/2021)
 - Yleisen hyvinvoinnin seuraaminen

Muita säädöksiä, jotka vaikuttavat mm. toiminnan rahoitukseen:

- Laki opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta 1705/2009
- Valtioneuvoston asetus liikunnan edistämisestä 550/2015

Muuta kunnassa huomioitavaa sääntelyä, esimerkiksi:

- Yhdenvertaisuuslaki 1325/2014
- Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta 609/1986

Yhdyspinnalla mm.

- Laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä 523/2015
- Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista (980/2012)

Lainsäädännön ohella kunnan hallinnon järjestämistä ohjataan **kunnanvaltuuston hyväksymällä kuntakohtaisella hallintosäännöllä.**

Ota yhteyttä

sari.virta@gov.fi